

העם

איש העקום

בעיניו יעשה

מעולם לא שודר דבר כזה בישראל - לא ברדיו, לא בטלוויזיה. אבל זה שודר ביום הששי האחרון, ביומן אירועי השבוע של הטלוויזיה הישראלית.

הנושא: מושבת השחורים שבאו מרצות-הברית, דרך ליבריה, והרואים את עצמם כצאצאי עשרת השבטים. לא רוצים שחורים! אילו רצה מיי שהו לתת שיעור בתעמולה גזענית ארץ סתם, לא יכול היה להצטיין בכך יותר. מהמילה הראשונה עד האחרונה, דיבר הקריין בלשון של החשדות והשמעות. קצין-מישטרה אמר: "הם בכלל לא יהיו דים", שכנות אמרו: "הם מלוכלכים, הם רועשים", ובעוד המצלמה מראה ילדים שחורים חמודים ומחייכים, הם תוארו על הבד בפה מלא כגנבים, שודדים, רמאים, שקרנים.

דורך נחקר על-ידי הכתב מי כותב להם מתחבים.

הבשורה הבלתי-מוסווית: לא-רוצים שחורים בישראל. השחורים הם נחותים, מלוכלכים, זרים. הקריין שאל את דובר הקבוצה בגלוי: "לא איכפת לכם שלא רוצים אתכם כאן?"

ראי הכיעור. קטע מביש זה היה רק חלק מיומן, שהיה מורכב כולו מארבעה קטעים מחפירים. היה זה כאילו הציג משהו בפני הציבור הישראלי ראוי - וצייר עליו קאריקטורה מכוערת.

קטע אחד בא לתאר, כביכול, את המרד בכלא אשקלון - אך הראה רק את נציג בתי-הסוהר, אריה ניר, מטפס חשיבות והנאה עצמית, מספר כמה נהדר המצב בכלא זה (ראה מיסגרת). המראיין לא ניסה לחקור אותו, ומבין שאיש בטל-וויזיה לא העז אף להעלות על דעתו להירכס לכלא ולדרוש לחקור את האסירים עצמם לסיבות מיוחדות.

זה מובן. מובן גם מדוע מתארת היטלוויזיה הישראלית את מלחמת ויאטי - באטע אחר, דרך עיניים אמריקאיות - קטע שהיה כולו תעמולה למלחמה העכורה. שדעת-הקהל האמריקאית עצמה פנתה לו עורף מיומן. בטלוויזיה הישראית אנשי הוויאטי-קונג הם עדיין רוצחי חיים, האמריקאים מצילי הדמוקרטיה ב"ארץ המעונה, ומחנות-הריכוז הם כפרים שלווים, שבני 14 יוצאים להגן עליהם למען הנשיא תיו.

מה היה דרוש להשלמת התמונה? רק דבר אחד: קטע על יהדות-הכיבוש של צה"ל במחנה-הפליטים ג'באליה, בו מתאר צעיר יפתי-תואר ונחמד, בלשון מקצועית יבשה, איך "מחסלים" עלשיו את המחבלים. השיגאה לחיילים לא פחתה. מנחה הקריין, אבל כבר לא זורקים עליהם אבנים.

את האבנים היה כדאי לידות בעורכי הטלוויזיה, העושים במכשיר לאומי זה ככל העולה על רחם. לעיני מדינה שלמה.

מנגנון

מצח

נחווה

דרושה היתה מידה גדושה של חוצי פה ועוות-מצח כדי לעשות מה שעשה שר התחבורה והתיקשורת שמעון פרס השבוע.

שמעון פרס, שחידש את נעוריו כי שמעון פרסותם כשהחל מבזבז את תקציבי משרדיו במבצעי ראוות, כמו פירסום מספריו הטלפון החדשים של ירושלים במרד דעות בעתונים, עשה השבוע מעשה שי צרם עיניים אפילו לחסידיו. בלוויית שישה פקידים של משרד, יצא פרס בתקופת החגים, לסיוור במדינות אירופה, כדי ללמוד את בעיות הרכבת היחידות שם. לא פחות ולא יותר. כאילו אין בישראל מבצע דחוף יותר מאשר הקמת רכבת תחתית בתליאביב. כאילו (המשך בעמוד 16)

מדוע התמרדו האסירים?

גיהינום באשקלון

מדוע פתחו אסירי בתי-הסוהר באשקלון במרד, שנמשך 3 שעות, ואלץ את הסוהרים להזעיק שוטרים וחיילים מהחוף? איש לא ידע.

צופי הטלוויזיה ראו את נציג בתי-הסוהר, אריה ניר, נהנה לאור המצלמות ומספר, תוך עישון מקטרת ללא טאבאק, כי זוהי תעלומה. מסתבר כי האסירים מאושרים באשקלון, אוהבים את הסוהרים שלהם, נהנים מחיים נהדרים.

אם כן, מדוע התמרדו? לפי דברי ניר, נכנסה בהם כנראה רוהששות שובבה. לכל היותר, הסביר הנציג, הסיבה היא

אסיר קבלני קודם מכות, אח"כ דיין

קמץ מן הסיפורים שפרצו החוצה, ושי אין אפשרות לאמת אותם:

עיראס אחד מחמוד מטר נידון ל-12 שנות מאסר. היה זה יקב הרשעתו בהחזקת נשק בסביבות רמאללה, עיר מגוריו. זקת למרס 1970 הוא הובא לכלא אשקלון, הוכנס לצינוק, הוכה שם. שבעה ימים החזוק בצינוק.

את חלונותיו מסר לפרקליטתו, בעת שהובא לבית המשפט ברמאללה כעת ב"משפט אחר. מכיוון שבכלא אשקלון יושבים אסירים שכבר נשפטו, מצטמצם המגע שלהם עם עורך-דינם להכנת הבקשה לחנינה. מסיפרת עו"ד פליציה לנגר, המרבה לייצג את האסירים הערבים: "השיחה עם ה"אסיר מתקיימת, כשהסוהר יושב בחדר ומזהיר אפילו בנוכחותי את האסירים לא לסטות מהדיבור על החנינה. כל נושא אחר אסור לדיבור.

לפני תקופה מסוימת היה נהוג של"חדר מובאים כמה אסירים, שאני מומינה אותם לשיחה. הייתי מדברת עם אחד מהם, והיתר היו עומדים עם הפנים ל"קיר.

פעם התיישב אחד האסירים, שהומנת לשיחה. זה היה עורך-הדין יוניס גיאוד, שהוא גידם, אותו ייצגתי. הוא התיישב על הרצפה, הוא הוכה על כך בנוכחותי, ואני ברחתי מהחדר.

העמידה ליד הקיר משפילה ביותר. כעת השתנה הנוהג. מרשים להם לשבת על האדמה בחוף, בשעה שהם ממתינים לעורך-דינם."

שביחת רעב

סיר אחר, מוחמד סעיד סעד, הת"ל לונג על מכות ועל כך שישב 16 ימים בצינוק.

ב-15 ביולי בשנה שעברה הכריזו 540 יושבי כלא אשקלון על שביתת-רעב. בי"מך 14 יום שבת. במהלך שביתת-הרעב מת עבד-האליקארד אבו פהים. שלטונות הכלא טענו שהאסיר מת מוות טבעי. אסירי רים אחרים אושפזו בבית-החולים.

האסיר עומר מחמד קאסם התלונן כי לאחר ביקור פרקליטו הוכנס לצינוק, יחד עם עוד שני אסירים - עלי עבד-אל-עזיז שהיו ואחמד אל-שייט, בטענה כי הם עומדים לארגן שביתת-רעב בכלא.

נציב ניר מילים ריקות, מקטרת ריקה

הם נכבדו באויקים בידיהם וברגליהם. עד זוב דם, והוחזקו בצינוק כ-25 יום.

בעודם בצינוק הגיעו לאוזניהם קריי-אותיהם של האסירים לסוהרים: "אללה אכבר, אנחנו מתחילים בשביתת רעב!" עזורי הצינוק הצטרפו לחבריהם, והחלו אף הם בשביתת-רעב.

מכות, אדוני

התנהגותם של הסוהרים בעת השב"י-התה היתה גסה ואלימה. 19 השובתים, אשר המשיכו בשביתתם לאחר ה-12 ביולי, הוואכלו בכוח.

אין מכניסים לכלא אשקלון ספרים לא עיתונים, המישטר חמור. סגן מנהל הכלא נהג להשפיל את האסירים. כאשר לא צייתו האסירים לפקודה לפנות אל כל הסוהרים בתואר "אדוני", איים לדכא את הסרבנים בכוח. על רקע זה פרצה קטטה בין אחד האסירים לבינו. התא שלו הוקף סוהרים. שוכניו הוכו מכות רצח, וחלקם הוכנסו לצינוקים. צעקותיהם הגיי עו ליתר התאים. פליציה לנגר סיפרה שאחד האסירים הודיע לה שאם התנאים בכלא לא ייטו, הרי שלא יחסנו לפעול בכוח. היא לא היתה מוכנה לגלות את שמו של האסיר.

נעים קבלני (27) מירושלים המזרחית נידון למאסר-עולם על שנתפס עם חוליה מזוינת. עם החוליה היה גמל עמוס נשק, שהתפוצץ. משה דיין עצמו ביקר אצלו בכלא. בפניו טען קבלני על תנאי-מאסרו, ודיין התערב בעניין. לפני כן הוכה במשך ימים על-ידי סוהרי הכלא. הוא הוכרז לומר אחרי כל מילה שאמר "אדוני", וכשלא עשה כן הוכה קשות, גם בהיותו עירום. הוא אף הובא בפני מנהל הכלא וסוהר בעט בו בבטנו, בנוכחות המנהל. הוא טען שאיננו רואה כל תועלת בתי-לונה. כשהתעללות מבוצעת לעיני מנהל הכלא עצמו.

יוסף עזיורי הוכה במשך ימים מיספר לאחר בואו. הוא הוכנס לצינוק, וכל פעם, כשבאו הסוהרים, בהגישם אוכל או מכל סיבה אחרת, היו מכים אותו.

עומר אבו רשיד הוכה גם הוא. בסם עבישי (23) משכם הראשם בהשתייכות לארגון בלתי-חוקי ונידון ל-10 שנות מאסר. כשהתלוננה על כך שהוא הוכה על-ידי שני סוהרים, שאת שמותיהם מסר רה, השיב שרות בתי-הסוהר להדי"ם מבלי שחקרו את התלונה.

הואשמים חוקרים

את עצמם

רגיל, מונתה ועדת-החקירה. כרגיל, הורכבה מאנשי השרות עצמם - כך שהואשמים חוקרים את עצמם.

אולם פעולות-טישטוש שיגרתיים אלה, כולל הופעות בטלוויזיה של סוהר לאי-איכפתי בעל מקטרת ריקה, אינן יכולות להרגיע את המצפון הלאומי. משהו קורה בכלא אשקלון. משהו המביא למרד. משהו שבגללו אין נותנים לעתונאים להיכנס ולחקור.

משהו שהוא חרפה למדינת ישי-ראלי.